

KRONIKEN I POLITIKEN

Onsdag den 27. juli 1988

Ulandshjælp som hæmmer*af Steen Folke*

Sammen med tre kolleger fra Københavns Universitets Geografiske Institut har kronikøren med støtte fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning i tre år arbejdet på et projekt om problemer og perspektiver i et intensiveret samarbejde mellem ulandene. Han har fundet eksempler på, at den bundne danske bistand virker bremsende på et sådant samarbejde.

Musoma er en lille provinsby i Tanzania ved Victoriasøens bred. Jeg kom dertil med landrover fra Arusha, et døgn køretur tværs over Serengetisletten med overnatning på randen af Ngorongorokrateret. En fantastisk oplevelse. Tusindvis af zebraer og gnuer, mindre flokke af giraffer, elefanter, flodheste og næsehorn. Besøg hos en Masaifamilie, hvor de fem koner boede i hver sin lille hytte. Rigtig eksotisk. Karen Blixens Afrika.

Men mit besøg i Musoma handlede om noget helt andet og langt mindre eksotisk, om bestræbelserne på at skabe et andet Afrika, et andet Tanzania. Jeg skulle besøge to små virksomheder, et maskinværksted og en lille tekstilfabrik, som havde det tilfælles, at de var udstyret med indisk maskineri og etableret med teknisk bistand fra Indien. Tidligere havde jeg besøgt de virksomheder i Indien, som havde leveret maskinerne og ydet teknisk rådgivning. Det drejer sig om det statsejede gigantforetagende Hindustan Machine Tools, der har leveret otte komplette maskinværksteder til forskellige provinsbyer i Tanzania, ydet teknisk rådgivning og trænet tanzanianske arbejdere og teknikere både i Indien og i Tanzania. Maskinvævene i den lille tekstilfabrik – og i tre tilsvarende andre steder i Tanzania – er leveret af en lille privatejet indisk virksomhed, Mysore Machinery Manufacturers, men bakket op teknisk og finansielt

af den statslige National Small Industries Corporation.

Der er med andre ord tale om eksempler på såkaldt Syd-Syd-samarbejde og samhandel, altså samarbejde og handel mellem ulandene indbyrdes. I en situation, hvor Nord-Syd-dialogen er gået i stå, og hvor i-landene gennem protektionistiske foranstaltninger hæmmer u-landenes eksport, er en række u-lande begyndt at undersøge mulighederne for gennem et intensiveret Syd-Syd-samarbejde at bidrage til løsningen af nogle af de presserende problemer. En af de fremtrædende talsmænd herfor er Tanzanias forhenværende præsident, Julius Nyerere, som på de alliancefri landes topmøde i Harare i 1986 blev valgt til formand for en »South Commission«. Nyerere har peget på, at et Syd-Syd-samarbejde kan være med til at reducere Syds afhængighed af Nord og gøre u-landene mere selvberørende (»self reliant«).

Sammen med tre kolleger ved Københavns Universitets Geografiske Institut har jeg de sidste tre år med støtte fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning arbejdet på et forskningsprojekt om problemer og perspektiver i et intensiveret Syd-Syd-samarbejde. Vi har koncentreret os om Syd-Syd-handelen med industrivarer, dels fordi denne handel er særlig interessant i et udviklingsperspektiv, dels fordi den repræsenterer et brud med den klassiske arbejdsdeling, som i kolonitiden gav i-landene monopol på at